

УРОК МИСТЕЦТВА

8 КЛАС

Стильовий синтез. Творчість Тараса Шевченка і Миколи Лисенка



Тарас Шевченко. Автопортрет у шапці
й кожусі (офорт)



Іван Труш. Портрет Миколи Лисенка

Згадаємо:

- Які стилі мистецтва ви знаєте?
- В чому різниця між романтизмом та реалізмом?
- В якому стилі працював Т. Шевченко?

Поміркуйте:

- Чи можуть поєднуватися риси різних стилів у творчості митця?
- Чи знаєте ви приклади співіснування різних стильових ознак в одному творі?

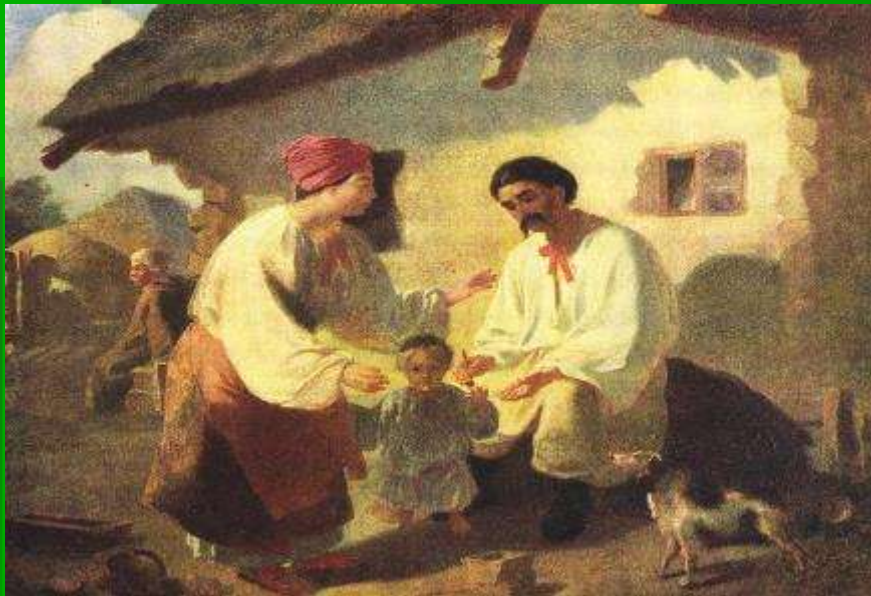
Українське мистецтво
XIX ст. — це період
розвитку романтизму, а
потім — реалізму.
Ознаки цих стилів
можуть співіснувати в
культурі й у творчості
окремих митців по-
різному.

До такого типу митця-
громадянина належали
Великий Кобзар, поет і
художник **Тарас**
Шевченко (1814-1861) і
видатний композитор,
фундатор вітчизняної
музики **Микола Лисенко**
(1842-1912).

На поглядах обох митців
позначилися ідеї
романтизму. Цей стиль
нерідко поєднувався з
властивостями реалізму,
інколи — класицизму чи
бароко, породжуючи
своєрідний стильовий
синтез.

Проте єднає Шевченка і
Лисенка те, що
вони втілювали
національні художні
ідеали в творчості,
правдиво відтворювали
життя свого народу,
хоча й різними
мистецькими засобами.

**Відомо понад 1000 зразків
образотворчого мистецтва
Т. Шевченка в портретному,
пейзажному, побутовому
жанрах, з яких не всі
збереглися.**



Ще в молодості Т. Шевченко став популярним портретистом.



Тарас Шевченко.
Портрет дівчини з собакою



Тарас Шевченко.
Портрет Михайла Щепкіна

**У численних автопортретах
митець наче намагався
зазирнути у власну душу.**



Тарас Шевченко. Автопортрет (1840)



Тарас Шевченко. Автопортрет (1860)

Порівняйте перший і останній автопортрети митця. Чим вони відрізняються? Про який душевний стан свідчить вираз обличчя?



Тарас Шевченко. Автопортрет (1840)



Тарас Шевченко. Автопортрет (1860)

Під час подорожей Україною митець створив велику кількість рисунків та акварелей.



*Тарас Шевченко. У соборі
Почаївської лаври*



Тарас Шевченко. Киргизеня

Що ви можете сказати про зображених людей? Проаналізуйте деталі й охарактеризуйте персонажів за їхніми позами, жестами, поглядами.



Тарас Шевченко. Селянська родина



Тарас Шевченко.
Циганка-ворожка

З історії шедевра

Шевченка вважають основоположником реалізму в українському образотворчому мистецтві. Реалістичним є його найбільший за розміром твір олійного живопису *«Катерина»*, виконаний на тему однойменної поеми (1842).



Через
драму
українсько
ї дівчини-
кріпачки
митець
розкриває
трагедію
самої
України.



Микола Лисенко

**Ніхто з
композиторів
не написав
стільки творів
на тексти
Т. Шевченка,
як М. Лисенко
(нонад 90).**

- Молодий Микола Лисенко написав свій перший твір «Заповіт» для соло тенора, чоловічого хору з фортепіанним супроводом.
- Другий твір належав Михайлу Вербицькому (1815-1870), автору Державного гімну України.

**Так виникли дві різні хорові версії:
одна — монументальна, героїко-епічна,
друга — лірична, камерна.**

Відгадайте, де яка з них?





Із «Заповіту»
розпочав
Микола
Лисенко
грандіозний
задум — цикл
«Музика до
Кобзаря», що
складається з 87
творів.

Бездрожжовий торт (середина 19-го століття)

ТАРАС БУЛЬБА

Опера в 4-х діях



Композитор: Н.Лисенко

**Зразком
національної
героїко-
патріотичної
опери стала
монументальна
народна музична
драма «Тарас
Булба»
(на лібрето
М. Старицького за
М. Гоголем).**

Багата і різнопланова оперна спадщина М. Лисенка охоплює різні жанри: лірико-побутовий («Наталка-Полтавка»), комічний, («Різдвяна ніч»), лірико-фантастичний («Утоплена»), оперу-сатиру («Енеїда»). Він є засновником дитячої опери-казки «Коза-дереза».

Композитор М. Лисенко — основоположник української школи фортепіанного виконавства. Його зусиллями українська фортепіанна музика зазвучала в концертах для широкої публіки, а його твори увійшли в золотий фонд вітчизняної фортепіанної музики.

М.Лисенко. Друга рапсодія для ф-но. Думка-шумка

Живописні та графічні твори Т. Шевченка, як і музика М. Лисенка, освітлені відданою любов'ю до України, їхня спадщина вилинула на свідомість народу, спонукала українців до боротьби за краще майбутнє.



Пам'ятник Т. Шевченку, м. Львів



Пам'ятник М. Лисенку, м. Київ

Творча робота



Варіант 2. Створи ескіз для оформлення диска «Шевченко і музика» (матеріали за вибором). Роздивись варіанти композицій.



Домашнє завдання:

Повторити теми
“Романтизм” та
“Реалізм”.

Підготуватися до
самостійної роботи.